

[P. Andersen.]

gav stærke Udtryk for Misfornøjelse med de bestaaende Tilstande og henstillede, at der i Udvalget maatte finde en fri og uhildet Drøftelse af Forslaget Sted. Ogsaa den daværende Handelsminister udtalte Villighed til, om det ønskedes, at gaa ind i en Drøftelse af specielle Spørgsmaal med Udvalget. Jeg mener da med gode Grunde, efter den Behandling der fandt Sted i Foraaret, at turde udtale den Formening, at der skulde være et godt Haab om Forslagets Gennemførelse i denne Samling.

At komme ind paa en udførlig Omtale af Monopoler og deres Bekæmpelse vil være unyttigt, dels fordi Monopoler er af meget forskellig Karakter og paa et vist Trin endog kan være til stor Gavn for Industrien, dels fordi Kampen imod dem maa ske paa mange Maader. Skadelig er Monopolet, naar det standser den frie Konkurrence, og da dette er Maalet for al Monopolisering, maa Bestræbelserne altsaa gaa ud paa at bremse op for dette samfundsskadelige Udslag af Produktionens Koncentration.

De fleste af de almindeligst kendte Monopoler her i Landet faar et godt Overskud af deres Produktion, saaledes Sukker, Sprit, Øl, Gær, Kaffeilsætning, Kabel og Traad, Papir, Tændstikker, Glas, Cement, Superfosfat, Emaillevarer og Gummivarer, og der er ingen Tvivl om, at deres gunstige økonomiske Forhold i høj Grad maa tilskrives deres enevældige Stilling. Om der herigenem finder en urimelig Udnyttelse af den forbrugende Befolkning Sted, kan ikke paa Forhaand afgøres, men at det er en Samfundsopgave at skaffe sig Viden herom, og i givet Fald forhindre sligt, kan der neppe være delte Meninger om.

Hvorledes Staten, der er Samfundets Værner i slige Tilfælde, skal bekæmpe saadant Uvæsen, kan ikke udformes i en Lov. Det kan ske ved Hjælp af en elastisk Toldlov, som der ikke i Hast kan blive Enighed om; det kan ske ved, at Virksomhederne underkastes Tilsyn, som allerede eksisterer overfor Spritproduktionen, og som det foreslaas i Lovforslagets § 3, og det kan endelig ske ved at fremskaffe Oplysninger om prisfordyrende Aftaler som foreslaaet i § 5. Denne Paragraf er for øvrig Lovforslagets nye og efter mit Partis Mening nødvendige Udvidelse. Det er Sagens Kærne at skaffe Klarhed over Prisforholdet, her kan Befolkningen stille et berettiget Krav, der bør imødekommes, og derfor vil jeg meget stærkt anbefale, at

denne Paragraf gennemføres sammen med Lovforslagets fra tidligere Tid kendte Del.

Der er i mange Tilfælde fra Forbrugernes Side ført Klager over opskruede Monopolpriser. Nogle af de mest højroastede Beklagelser er ført frem overfor Petroleumstrusten, utvivlsomt med god Grund. Der er imidlertid et andet Forhold, som i lige saa høj Grad paakalder Opmærksomheden, nemlig de udenlandske Trusters maalbevidste Arbejde paa at gøre sig til Herrer over Produktionen her i Landet, hvilket medfører Ødelæggelse af danske Virksomheder og Arbejdsløshed for danske Arbejdere.

Jeg skal som Eksempel nævne den Kontrakt, som enhver, der faar et Benzintankanlæg installeret, maa underskrive, hvorefter han forpligter sig til kun at føre det paagældende Aktieselskabs Smøreolie ved Benzintankene. Herved forbydes det de paagældende at føre Smøreolie fra danske Oliefabrikker. Da disse Tanks opstilles hos Købmænd, Brugsforeninger, Mekanikere og ved andre Værksteder, paaføres der herved danske Virksomheder en Boykotning, som ikke bør taales.

Udenlandske Truster fører i det hele et haardt Regimente her i Landet. En enkelt Gang er Staten optraadt som direkte Beskytter af dansk Produktion. Det ligger nu en Aarrække tilbage, men ældre Medlemmer af Tinget vil dog erindre det Attentat, som en tysk Trust rettede mod Fabrikken „Scandia“ i Randers, og som forhindredes derved, at Staten indgik en mangeaarig Kontrakt med „Scandia“ om Leverance af Jernbanevogne. Men ellers har der været frit Spil for de udenlandske Trusters Arbejde paa at undergrave dansk Produktion. Trusterne har i mange Tilfælde forskrevet deres haardhændede Betingelser, for at de danske Virksomheder overhovedet har faaet Lov til at leve. Hvis de ikke vil gaa ind paa Betingelserne, paaføres der dem en Dumping-Konkurrence, som hurtigt slaar dem ned.

Der er ogsaa et Eksempel, som jeg kender — der er maaske flere —, paa, at en Nedsættelse af Tolden paa et bestemt Redskab, der anvendes i Landbruget, med 6 Ø. bevirkede, at Prisen paa det paagældende Redskab forhøjedes med 6 Ø., altsaa 12 Ø. over den Pris, som Toldnedsættelsen skulde medføre. Ved Toldnedsættelsen blev det nemlig muligt for den udenlandske Trust at blive konkurrencedygtig her i Landet, og Trusten tvang da den danske Fabrik, som hidtil havde fremstillet det paagældende Redskab, til at gaa ind i en Overens-